

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/coronavirus/coronavaccin/detta-galler-om-coronavaccin>

Tietoja koronarokotteista

Julkaistu: 28. tammikuuta 2021

Viimeisin päivitys: 23. elokuuta 2021

Rokotus covid-19:ää vastaan aloitettiin Ruotsissa tammikuussa 2021 ja kiinnostus rokotteita kohtaan on ollut suuri. Ikävä kyllä rokotteista liikkuu erilaisia harhaluuloja, myyttejä ja puhdasta desinformaatiota aiheuttaen monille tarpeettoman riskin väärinkäsityksiin ja huoleen.

Tarttuvan taudin saaminen merkitsee suurempaa riskiä kuin rokotteen ottaminen

Liikkeellä on väärää väittämiä, joiden mukaan on parempi sairastua kuin ottaa rokotus covid-19:ää vastaan. Tämä ei pidä paikkaansa.

Vakavan, tarttuvan sairauden sairastaminen merkitsee paljon suurempia riskejä kuin rokotuksen ottaminen. Monet infektioaudit voivat aiheuttaa pitkäaikaisia terveydellisiä vaivoja, jotka jatkuvat pitkään sen jälkeen, kun on parantunut varsinaisesta sairaudesta.

Covid-19 on osoittautunut vakavaksi ja oikulliseksi sairaudeksi, joka on tähän mennessä aiheuttanut noin 4,5 miljoonaa kuolantapausta maailmassa, joista 14 600 Ruotsissa. Rokotuksen antama hyöty on paljon suurempi verrattuna riskiin saada vakavia sivuvaikutuksia.

Lisätietoja on kansanterveysviranomaisen verkkosivulla

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/skydda-dig-och-andra/rad-och-information-till-riskgrupper/>

On parempi ottaa covid-19-rokotus kuin luottaa vahvaan immuunipuolustukseen

Liikkeellä olevien väärin väitteiden mukaan on parempi luottaa siihen, että oma immuunipuolustus on vahva kuin ottaa rokotus covid-19:ää vastaan. Tämä ei pidä paikkaansa.

Tietysti hyvä immuunipuolustus auttaa meitä vastustamaan paremmin erilaisia infektioita, joille altistumme. On kuitenkin mahdotonta tietää, onko immuunipuolustus vahva jotakin erityistä sairautta vastaan ja sen vuoksi on vaarallista ottaa riski. Covid-19 on uusi sairaus. SARS-CoV-2-virus havaittiin joulukuussa 2019, eikä ole tieteellisiä todisteita siitä, että joillakin ryhmillä olisi jo ennestään ollut hyvä immuunisuoja sairautta vastaan.

Rokotus on paras ja varmin keino suojautua vakavilta, tarttuvilta sairauksilta.

Rokote ja rokotus

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/behandling-och-forskrivning/vaccin>

EU:ssa hyväksytyt koronarokotteet antavat hyvän suojan

Esiintyy vääriä väitteitä, joiden mukaan covid-19-rokotteet eivät antaisi riittävän hyvää suojaa sairautta vastaan. Tämä ei pidä paikkaansa.

Rokotuksen hyödystä vakavia infektiosairauksia vastaan on laajat historialliset tiedot. Rokotteet antavat normaalisti noin 60–90 % suojatehon, mikä sekä suojaa itseäsi sairaudelta että estää sairauden leviämistä. Suojateho mitataan aina ryhmitasolla perustuen tuhansia ihmisiä käsittäviin klinisiin tutkimustuloksiin. Ei voida kuitenkaan ratkaista millaisen suojan yksilö saa rokotuksen jälkeen.

Ruotsissa hyväksytyt covid-19-rokotteet on testattu 20 000–40 000 henkilölle ja ne ovat osoittaneet antavan hyvän suojan sairautta vastaan. Covid-19 on tauti, joka voi aiheuttaa varsinkin iäkkäille ja haavoittuville ryhmille vakavan sairastumisen ja kuoleman. Siksi on tärkeää, että mahdollisimman monet ja varsinkin riskiryhmään kuuluvat ottavat rokotuksen.

Lisätietoja rokotusohjelman tehosta on kansanterveysviraston verkkosivulla

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/vaccinationer/vaccinationsprogram/uppfoljning-av-vaccinationsprogram/infografik-om-effekten-av-vaccinationsprogram/>

D-vitamiinilla, ivermektiinillä ja klorokiinifosfaatilla ei voi ehkäistä tai hoitaa covid-19:ää

Liikkeellä olevien väärrien väitteiden mukaan D-vitamiinilla, ivermektiinillä ja klorokiinifosfaatilla voidaan ehkäistä tai hoitaa covid-19:ää. Tämä ei pidä paikkaansa.

Ei ole mitään vakuuttavia tieteellisiä todisteita siitä, että D-vitamiinia, ivermektiinää tai klorokiinifosfaattia voidaan käyttää covid-19:n ehkäisyyn tai hoitoon. Useita tutkimuksia on tehty ja eri puolilla maailmaa on käynnissä useita klinisiä tutkimuksia näistä tuotteista, mutta tähän mennessä mitkään tutkimukset eivät ole osoittaneet luotettavalla tavalla näillä aineilla olevan vaikutusta.

Klorokiinifosfaatti on lääke, jota käytetään malarian hoitoon ja sen liika-annostus voi aiheuttaa vakavia sivuvaikutuksia. Ivermektiinää käytetään lähinnä erilaisiin ihmisissä ja eläimissä esiintyviin loisinfektioihin. EMA on tarkastellut näiden molempien lääkkeiden tutkimusta ja tehnyt johtopäätöksen, että nykyisen tutkimuksen pohjalta ei ole olemassa tukea niiden käytölle covid-19:n hoidossa.

D-vitamiinia keho saa auringonvalon vaikutuksesta ja tavallisesta ruuasta, mutta sitä voidaan nauttia myös ravinnelisänä. Elintarvikeviraston mukaan D-vitamiinin puutteella voi olla merkitystä altistumiselle hengitystieinfektioille, mutta tällä hetkellä ei ole riittävästi tietoa, jotta voitaisiin sanoa D-vitamiinin voivan vähentää riskiä saada juuri covid-19-tartunta tai sen aiheuttamia vakavia lisätauteja.

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/nyheter/paminnelse-om-riskerna-med-klorokin-och-hydroxiklorokin-vid-behandling-av-covid-19>

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/nyheter/ema-avrader-fran-anvandning-av-ivermektin-mot-covid-19>

https://www.livsmedelverket.se/livsmedel-och-innehall/naringsamne/vitaminer-och-antioxidanter/d-vitamin#D-vitamin_och_covid-19

Rokotuksen ja autismin välillä ei ole mitään yhteyttä

Esiintyy väärää väitteitä, joiden mukaan rokotus voisi johtaa autismiin. Tämä ei pidä paikkaansa.

Epäilykset siitä, että rokote aiheuttaisi autismia, lähtivät liikkeelle vuonna 1998 tieteellisessä The Lancet -aikakauslehdessä julkaistusta tutkimuksesta. Vaikka artikkelin kirjoittajat huomauttivat, että tutkimuksessa ei todettu yhteyttä MPR-rokotteen ja autismin välillä, artikkelia kritisoitiin siitä, että se vihjaili siitä (Lee et al., Lancet, 1998).

Useimmat tutkijaryhmät ottivat myöhemmin torjuvan kannan artikkelin tulkintaa kohtaan (Murch et al., Lancet, 2004). Lancet on sen jälkeen peruuttanut artikkelin (Lancet, Feb 2, 2010), kun tutkimuksen virheet olivat tulleet esille. Muun muassa Tanskassa, Suomessa ja USA:ssa on tehty suuria epidemiologisia tutkimuksia, joissa on verrattu kussakin maassa autismin ja kroonisten suolistosairauksien esiintymistä ennen MPR-rokotuksen ottamista käyttöön ja sen jälkeen. Missään tutkimuksessa ei ole havaittu minkäänlaista yhteyttä rokotuksen ja kummankaan sairauden kehittymisen välillä. Maailman terveysjärjestö (WHO) on myös selvittänyt asiaa.

Lisää tietoja perättömistä rokotusväitteistä on kansanterveysviranomaisen verkkosivulla

https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittydd-beredskap/vaccinationer/fragor-och-svar/massling-passjuka-och-roda-hund/?exp=57171#_57171

Rokotus ei tee meitä steriileiksi

Liikkeellä on väärää väittämiä, joiden mukaan rokotus voisi tehdä meidät steriileiksi. Tämä ei pidä paikkaansa. Ei ole olemassa mitään viitteitä siitä, että covid-19-rokotus vaikuttaisi naisten tai miesten hedelmällisyyteen.

Kaikki hyväksytyt lääkkeet ja rokotteet ovat käyneet läpi joukon tutkimuksia erilaisten riskien kartoittamiseksi tai poissulkemiseksi. Valmistajan on aina tehtävä joukko laboratoriotestejä (in vitro) ja eläintestejä (in vivo) sekä kuvattava tarkoin lääkkeen vaikutukset kehoon saadakseen edes aloittaa niiden testaamisen ihmisiin.

Aikaisissa ihmistesteissä (vaihe I ja II) kiinnitetään erityistä huomiota muun muassa aineen myrkyllisyyteen ja sen mahdolliseen vaikutukseen naisten ja miesten kykyyn saada lapsia. Koronarokotteiden hyväksymisen perustana olevat tieteelliset tutkimukset on tilitetty niiden kunkin tutkimusraportissa (EPAR).

Lisätietoja koronarokotteen sisällöstä

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/coronavirus/coronavaccin>

Rokotteet eivät muuta perimääsi (DNA)

Esiintyy perättömiä väitteitä, joiden mukaan rokote voisi muuttaa perimääsi. Tämä ei pidä paikkaansa.

Aine mRNA on kehomme jokaisessa solussa ja se perustuu ribonukleiinihappopohjaisiin rakenteisiin, joissa on toimintaohjeet solulle. Tietyt virukset (muun muassa SARS-CoV-2) voivat sisältää RNA:ta, joka ohjaa solua monistamaan virusta niin, että se voi lisääntyä kehossa.

mRNA-pohjaiset rokotteet covid-19 vastaan (Comirnaty, Moderna) saavat solut tuottamaan pintaproteiinia, joka muistuttaa SARS-CoV-2 virusta ja aktivoi sillä tavoin immuunipuolustuksen. Ei ole mitenkään mahdollista, että nämä proteiinit muodostaisivat viruksen osia tai uutta RNA:ta. Tämä merkitsee sitä, että rokotteesta ei ole mahdollista saada infektiota. Kun sitten oikea koronavirus aiheuttaa infektion rokotetussa henkilössä, immuunijärjestelmä on valmistautunut käymään heti viruksen kimppuun.

Ihmisen solut eivät voi muuttaa RNA:ta DNA:ksi, joten mRNA-rokote ei siis voi muuttaa ihmisen perimää. Rokotteiden sisältämä mRNA hajoaa sen lisäksi hyvin nopeasti kehossa.

Tänään hyväksytyt virusvektorirokotteet (Vaxzevria ja Janssen) sisältävät DNA:ta, joka koodaa piikkiproteiinin SARS-COV-2:sta. Tämän DNA:n solumme kääntävät RNA:ksi ja sitten pintaproteiiniksi, joka mRNA-rokotteiden tapaan saa aikaan suojaavan immuunipuolustuksen. Näissä virusvektoreissa oleva DNA ei voi liittyä omaan DNA:hamme tai muuttaa perimäämme.

Lisätietoja koronarokotteen sisällöstä

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/coronavirus/coronavaccin>

Koronarokote ei sisällä mikrosiruja

Esiintyy väärää väitteitä, joiden mukaan rokotteet sisältäisivät valvontaan liittyvän mikrosirun. Tämä ei tietenkään pidä paikkaansa.

Mikään olemassa oleva rokote ei sisällä mikrosiruja tai jotakin muuta valvontatekniikkaan liittyvää, eivät myöskään covid-19-rokotteet.

Lisätietoja koronarokotteen sisällöstä

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/coronavirus/coronavaccin>

Rokotteiden sisällössä ei ole mitään salaista

Esiintyy väärää väitteitä, joiden mukaan koronarokotteet sisältäisivät salassa pidettyjä vaarallisia aineita. Tämä ei pidä paikkaansa.

Rokotteissa ei ole mitään piilotettua tai salaista sisältöä. Kunkin rokotteen sisällys on kuvattu sen valmisteyhteenvedossa ja pakkausselosteessa, jotka löytyvät lääkeviraston verkkosivulta. Lääkeviranomaiset tarkastavat säännöllisesti kaikkien lääkkeiden ja rokotteiden valmistusprosessit ja tuotantolaitokset.

Muiden lääkkeiden tapaan myös rokotteet voivat sisältää niin kutsuttuja apuaineita tai hyvin pieniä jäämiä tuotantoprosessissa käytetyistä aineista. Jokaisen hyväksytyyn rokotteeseen valmisteyhteenvedossa ja pakkausselosteessa on täydellinen sisällysluettelo.

Lisätietoja koronarokotteen sisällöstä

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/coronavirus/coronavaccin>

Rokotteesta ei voi saada covid-19:ää

Esiintyvien väärin väitteiden mukaan covid-19:n voi saada rokotteesta. Tämä ei pidä paikkaansa.

Rokotteesta ei voi saada covid-19:ää, koska se ei sisällä toimivaa virusta, joka pystyy kopioimaan itseään. Kehon immuunipuolustus sen sijaan reagoi samalla tavalla kuin kyseessä olisi oikea infektiio. Tämän vuoksi rokotuksen jälkeen voi tulla sivuvaikutuksia kuten kuumetta, päänsärkyä ja väsymystä, mikä on tavallista immunologisissa reaktioissa ja infektioidissa.

Mikään hyväksytyistä covid-19-rokotteista ei anna täydellistä suojaa sairautta vastaan, jonka vuoksi on olemassa pieni riski, että voit saada tartunnan ja sairastut covid-19:ään. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että sairaus aiheutuisi rokotuksesta.

Lisätietoja koronarokotteen sisällöstä

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/coronavirus/coronavaccin>

Rokotteet eivät sisällä ihmisoluja

Esiintyvien väärin väittämien mukaan rokotteet sisältäisivät ihmisistä peräisin olevia soluja. Tämä ei pidä paikkaansa.

Hyväksytyt, vektoripohjaiset rokotteet (Vaxzevria, Janssen) sisältävät aktivoimatonta adenovirusta, joka on tavallinen vilustumisvirus. Sitä käytetään, jotta rokotteessa oleva DNA-materiaali pääsee soluihin, kun se ruiskutetaan lihakseen. DNA on muunnettu siten, että se muodostaa sairautta aiheuttamattoman pintaproteiinin, joka on yhtäläinen koronaviruksen SARS-CoV-2 kanssa ja saa aikaan immuniteetin rokotuksen jälkeen.

Adenovirusta viljellään kaupallisilla solulinjoilla, jotka ovat peräisin sikiöistä 1970-luvulta. Tuotannon aikana nämä solut on puhdistettu pois, eikä niitä ole jäljellä rokotteessa.

Lisätietoja koronarokotteen sisällöstä

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/coronavirus/coronavaccin>

Rokotteet ovat hyväksytyjä

Esiintyy huhuja, joiden mukaan kaikki Euroopassa ehdollisen hyväksynnän saaneet covid-19-rokotteet eivät ole täysin hyväksytyjä. Tämä ei pidä paikkaansa.

Ruotsissa ja EU:ssa hyväksytyillä rokotteilla on ehdollinen hyväksyntä, mikä tarkoittaa sitä, että yrityksiä vaaditaan laatimaan lisädokumentaatio, jota ei ollut hyväksymisen tapahtuessa.

Viranomaiset ovat kuitenkin arvioineet, että on olemassa riittävät todisteet siitä, että rokotteet ovat tehokkaita ja niillä on hyväksytty turvallisuusprofiili ja että tuotantoprosessi täyttää kaikki sille asetetut vaatimukset.

Se mitä pyydetään jälkikäteen, voi esimerkiksi olla lisätiedot tuotantoprosessista tai lopullinen raportti kliinisistä tutkimuksista. Ellei näitä vaatimuksia täytetä, hyväksyntä voidaan harkita uudelleen. Näiden rokotteiden ehdollinen hyväksyntä ei ole ainutlaatuista, vaan sitä käytetään usein, kun on suuri lääketieteellinen tarve kiirehtiä mahdollisuuksia hoitaa tai

ehkäistä vaikeaa sairautta. Nyt Ruotsissa toteutettavissa rokotuksissa ei siis ole kyse kliinisestä tutkimuksesta.

Lisätietoja

Onko sinulla mietteitä koronarokotuksista? Voit saada lisätietoja lukemalla lääkeviraston (Läkemedelsverket) covid-19 kysymyksiä ja vastauksia, tai kääntyä lääketiedotuksen (Läkemedelsupplysningen) puoleen, jonne voit esittää kysymyksesi.